

N:o 24.

Af herr **J. Eliasson**, om tillägg till 63 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Uti kongl. förordningarne om kommunalstyrelse å landet samt om kyrkostämman, kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 äro nära nog likartade stadganden gifna i fråga om kallelse till kommunal- och kyrkostämmor samt beträffande upprättandet och antagandet af utgifts- och inkomststaterna, särskildt likväl för kommun och särskildt för kyrka och skola. Deruti föreskrives, att kungörelse om kommunal- och kyrkostämmor skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och öfverläggningsämne, äfvensom ock att inga andra ärenden få företagas än de som i kungörelsen äro upptagna, samt att ny fråga kan vid hvilkendera som helst af dessa stämmor väckas, men icke förr än vid annan stämman och efter vederbörlig pålysning afgöras. Genom dessa bestämmelser kan det väl anses vara tydligen föreskrifvet, att nya eller förökade utgifter icke, utan att de beslutberättigade lemnats tillfälle att på förhand få vetskap derom, kunna införas; men i strid emot nämnda bestämdt uttalade grundsats förekomma i kommunalstämmoförordningens § 62 och i kyrkostämmoförordningens § 36, samt synnerligen i Kongl. Maj:ts på anförda besvär meddelade resolutioner, föreskrifter, som gifva anledning till ganska betänkliga undantag från den förut gifna regeln. Det heter i kommunalstämmoförordningen, att i utgiftsförslaget skall upptagas de utgifter, som enligt kommunalnämndens framställning kunna af kommunens gemensamma behof för det nästföljande året påkallas, samt i kyrkostämmoförordningen, att likaledes utgiftsförslaget bör upptaga icke allenast de utgifter, som redan äro beslutade att under det nästföljande året utgöras, utan äfven de, hvilka kyrko- och skolrådet derutöfver anser af behofvet påkallade att under samma år utgå. Genom Kongl. Maj:ts nådiga resolution den 30 juni 1871 har 62 § af

kommunalstämoförordningen blifvit tolkad så, att vid kommunalstämma, sammankallad för att uppgöra utgifts- och inkomststat, förökade utgifter kunna beslutas utan annan pålysning derom, än att uppgörande af utgiftsstat förekommer till afgörande, och Kongl. Maj:ts resolution den 10 augusti 1883 gifver ökadt stöd för sådan uppfattning. När kommunalstämoförordningens omnämnda § blifvit så tydd, torde deraf framgå, att kyrkostämoförordningens likartade stadganden äfven böra förstås på samma sätt. Följden häraf har blifvit den, efter min erfarenhet, att flere nya utgifter beslutats, utan att en stor del af de skattskyldige fått veta något derom förrän det varit för sent.

Huruvida bestämmelserna beträffande antagandet af utgifts- och inkomststaterna, med den tolkning dessa fått uti nyss omförmälda kongl. resolutioner, äro konsekventa med andra föreskrifter i kommunallagarne, likasom ock om de befordera hvad med kommunal sjelfstyrelse är afsedt, derom tillåter jag mig vara en tviflare. Äro såväl kommunalnämnd som kyrko- och skolråd endast förvaltningsmyndigheter, så bör ock efter min tanke deras förslag underkastas samma offentlighet som i öfrigt är föreskrifven. Hvad som kan och bör undvikas är ett hemlighetsmakeri, hvilket ofta medfört split och fördenskull hellre borde af lagarne förbjudas än tillåtas.

Grundtanken i kommunallagarne är efter min uppfattning, att en hvar, som deltagar i kommunens skatter, äfven skall ega rätt att deltaga i besluten derom, och för att få tillfälle dertill kräfvess ju, att erhålla under rättelse om, när och i hvilket omfång sådan fråga förekommer till afgörande. Det måste ock kunna anses förunderligt, att, när det är fråga om bestämmandet af utgifter, så skall ett annat sätt vara tillåtet vid de ordinarie stämmorna i oktober än hvad som gäller för den öfriga tiden af året. Dessutom kan det förefalla mig såsom stridande mot hvartannat, att stämma, hållen samma dag den pålyses, icke får fatta beslut om utgift eller erläggande af bidrag dertill, medan vid oktoberstämmorna det kan beslutas om huru stora utgifter som helst, utan att de skattskyldige veta något derom förut, likasom ock att pålysning om ämnet skall vara nödvändig, till och med en vecka förut, i fråga om namnförändring i röstlängden, der en förutvarande afgått och en ny kommit i stället, men speciellt när det är fråga om utgifter, vare sig små eller stora, som kommunalnämnd eller kyrko- och skolråd — man kan tänka sig utan att vara eniga — anse behöfliga, då skall pålysning ej iakttagas. Sådana inkonsekvenser medföra efter mitt förmenande icke någon belåtenhet vid kommunallagarnes tillämpning.

I ett fall öfverensstämma ej kommunal- och kyrkostämoförordningarne. Kommunalstämoförordningens 63 § föreskrifver, att särskildt de

i utgiftsförslaget upptagna utgifter, som först då till beviljande föreslås, jemte de frågor och behof, af hvilka desamma påkallas, skola till öfverläggning och afgörande företagas. Uti kyrkostämmoförordningen förekommer icke någon likartad bestämmelse, ehuru det äfven här torde kunna anses lika behöfligt. Ett tillägg till kyrkostämmoförordningen i detta afseende bör efter min tanke kunna försvaras.

Genom det nu anförda tror jag mig hafva visat, att såväl kommunal- som kyrkostämmoförordningarne i nu omnämnda fall lida af betänkliga brister och inkonsequenser. Är detta, som mig synes, obestriddigt, så framkallas deraf nödiga rättelser. Frågan blir då, på hvad sätt detta förhållande må kunna ändras. En hufvudsak förefaller det mig vara, att alla utgiftsfrågor behandlas lika, och att således vid stämma, utlyst för bestämmande af utgifts- och inkomststat, icke måtte tillåtas att besluta om nya eller förökade utgifter utan att sådant blifvit i kungörelsen om stämman såsom öfverläggningsämne upptaget. Ett tillägg i detta syfte skulle efter min uppfattning vara tillfredsställande.

Då likväl sådana förändringar afse såväl kommunal- som kyrkostämmoförordningarne och således kunna betraktas som tvenne särskilda frågor, finner jag mig föränlåten att i denna motion endast väcka förslag om ändring af kommunalstämmoförordningen, samt i en annan ifrågasätta förnyade bestämmelser i kongl. förordningen om kyrkostämma, kyrkoråd och skolråd.

Med anledning häraf och på nu anförda skäl vågar jag föreslå, det Riksdagen för sin del beslutar,

att i 63 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse å landet den 21 mars 1862, efter mom. 1, införes ett tillägg af följande lydelse:

Inga andra nya eller förökade utgifter må i denna stat upptagas än de, som i kungörelsen om stämman äro angifna.

Hos lagutskottet, till hvars förberedande handläggning denna motion torde komma att remitteras, anhålles, att utskottet i ordalydelsen af mitt förslag ville göra de ändringar, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Stockholm den 24 januari 1898.

Jan Eliasson.